

Beleid vrijwilligers, mantelzorgers en positie van wettelijk vertegenwoordigers

Documentverantwoordelijke: Directeur Wonen
Datum vaststelling: 20-11-2007
Datum evaluatie: 20-11-2018
Soort document: Beleid
Bestemd voor: Alle medewerkers

Inhoudsopgave

Beleid vrijwilligers, mantelzorgers en positie van wettelijk vertegenwoordigers.....	1
1. Inleiding.....	2
2. Verantwoordelijkheden en wettelijk kader	3
2.1. Grenzen voor het inzetten van mantelzorgers en vrijwilligers.....	3
2.1.1. Functionele grenzen	3
2.1.2. Relatieve grenzen	4
2.1.3. Persoonlijke grenzen	4
2.2. Wettelijk kader met betrekking tot mantelzorg	4
2.2.1. Definitie mantelzorg uit Wmo	4
2.2.2. Wettelijk kader voor verantwoordelijkheid van zorg	5
2.2.3. Wettelijk kader voor het uitvoeren van voorbehouden handeling.....	5
2.2.4. Privacy	5
2.2.5. Aansprakelijkheid.....	5
2.2.6. Omgaan met problemen en conflicten	6
2.3. Wettelijk kader met betrekking tot vrijwilligers	6
2.3.1. Uitgangspunten uit de Wet Langdurige zorg (Wlz) en Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz).....	6
2.3.2. Wettelijk kader voor het uitvoeren van voorbehouden handelingen.....	7
2.3.3. Privacy	7
2.3.4. Aansprakelijkheid.....	7
2.3.5. Omgaan met problemen en conflicten	7
2.4. Kenmerkend verschil tussen mantelzorger en vrijwilliger	7
3. Beleid van Bartiméus met betrekking tot het uitvoeren van voorbehouden handelingen en privacy.....	8

3.1.	Beleid van Bartiméus met betrekking tot mantelzorgers.....	8
3.1.1.	Voorbehouden en risicovolle handelingen	8
3.1.2.	Privacy	8
3.2.	Beleid van Bartiméus met betrekking tot vrijwilligers	9
3.2.1.	Voorbehouden handelingen	9
3.2.2.	Privacy	9
4.	Verantwoordelijkheden en werkwijze in de organisatie van mantelzorg en vrijwilligerswerk.....	9
4.1.	Werving, kennismaking en introductie vrijwilligers	10
4.2.	Kennismaking en introductie	10
4.3.	Begeleiding en scholing vrijwilligers	10
4.4.	Behoud van vrijwilligers	11
5.	Werving, introductie en begeleiding wettelijk vertegenwoordigers	11
6.	Slotwoord	11

1. Inleiding¹

Bartiméus kan al vele jaren rekenen op de inzet van veel vrijwilligers. Op verschillende locaties helpen honderden vrijwilligers op zeer uiteenlopende manieren mee het werk ten behoeve van onze cliënten zo goed mogelijk vorm te geven. Bartiméus hecht grote waarde aan de bijdrage van vrijwilligers waardoor de kwaliteit van leven van haar cliënten wordt vergroot.

De inzet van mantelzorgers wordt door de invoering van de Wet Langdurige Zorg (Wlz) belangrijker. Het verschil tussen vrijwilligerswerk, mantelzorg en wettelijk vertegenwoordigers is niet altijd helder.

Deze notitie omschrijft de definities van vrijwilligerswerk, mantelzorgers en de positie van wettelijk vertegenwoordigers, geeft een samenvatting van de wettelijke kaders², het beleid van Bartiméus ten aanzien van deze kaders en geeft een omschrijving van de verantwoordelijkheden in de organisatie t.a.v. vrijwilligerswerk en mantelzorg. Deze notitie is een uitwerking van de kadernotitie vrijwilligerswerk. Ook de verhouding tussen vrijwilligers, mantelzorgers en wettelijk vertegenwoordigers zal in deze notitie verhelderd worden. Bij de totstandkoming van deze notitie is gebruik gemaakt van de waardevolle inbreng van de Cliëntenraad Wonen, de Familievereniging Bartiméus en de Stichting Mentoren Bartiméus.

¹ Deze notitie vervangt de notities Beleid mantelzorg sector Wonen en Beleid vrijwilligerswerk bejegening en inzet

² Uit: notitie “Wettelijke en juridische aspecten in het samenspel tussen informele en formele zorg”, opgesteld door Cecil Scholten van Vilans in maart 2016

2. Verantwoordelijkheden en wettelijk kader³

In dit hoofdstuk wordt voor de mantelzorgers, vrijwilligers en wettelijk vertegenwoordigers afzonderlijk het wettelijk kader beschreven. Voor hen wordt beschreven welke grenzen er zijn voor de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers. Als een wettelijk vertegenwoordiger zorghandelingen uitvoert binnen Bartiméus moet deze gezien worden als mantelzorger.

2.1. Grenzen voor het inzetten van mantelzorgers en vrijwilligers

2.1.1. Functionele grenzen

Bij het vaststellen van functionele grenzen draait het om de uit te voeren werkzaamheden en verantwoordelijkheden. Voor beroepskrachten en vrijwilligers geldt, dat de zorgaanbieder bepaalt wat zij wel en niet mogen doen in de zorg voor de cliënt zoals vastgelegd in het digitaal cliëntdossier⁴. De zorgaanbieder heeft geen overeenkomst met mantelzorgers en kan dus niet bij voorbaat bepalen wat zij wel en niet mogen doen. Mantelzorg is per definitie vrijwillig en kan niet verplicht worden opgelegd⁵.

Het aanleren van zorghandelingen door vrijwilligers / mantelzorgers kan passend zijn als het gaat om het vergroten van het welzijn en welbevinden van cliënten. Zo kan een vrijwilliger / mantelzorger met veel geduld en tijd op kundige wijze een cliënt met slikproblemen helpen met eten. Of een vrijwilliger / mantelzorger gaat op stap met een cliënt en helpt hem in en uit de rolstoel. Of een vrijwilliger / mantelzorger wordt voor een uitstapje geïnstrueerd wat te doen als de cliënt een epileptische aanval krijgt.

Het draait in deze gevallen om risicovolle situaties, waarin de cliënt, de vrijwilliger / mantelzorger en de zorgaanbieder samen bespreken en vaststellen wat nodig is om op een goede wijze om te gaan met de risico's. De zorgaanbieder gaat na of een risico voor de cliënt en vrijwilliger / mantelzorger niet te groot is, of beide partijen instemmen met de activiteit, of de vrijwilliger / mantelzorger bekwaam is om de werkzaamheden uit te voeren en of er wellicht nog specifieke (opfris)-instructies nodig zijn.

Vrijwilligers / mantelzorgers zullen niet elk type werkzaamheden kunnen uitvoeren. En niet iedere vrijwilliger / mantelzorger is bereid of in staat om bepaalde vaardigheden aan te leren. Daarmee ontstaat er diversiteit tussen vrijwilligers / mantelzorgers onderling, in wat ze wel en niet kunnen en mogen doen. Met hun verschillende vaardigheden en talenten zijn vrijwilligers / mantelzorgers op diverse manieren in staat een waardevolle bijdrage te leveren aan de zorg en ondersteuning van cliënten.

³ Uit: notitie "*Wettelijke en juridische aspecten in het samenspel tussen informele en formele zorg*", opgesteld door Cecil Scholten van Vilans in maart 2016

⁴ Voor cliënt kan ook leerling gelezen worden

⁵ Als sprake is van verblijf zonder behandeling zal bij artsen of ziekenhuisbezoek een beroep op mantelzorgers gedaan worden.

Functionele grenzen in de zorg maken duidelijk welke specifieke vaardigheden nodig zijn om bepaalde werkzaamheden uit te voeren. Als dit is vastgesteld door de organisatie, kunnen vervolgens vrijwilligers /mantelzorgers voor deze specifieke werkzaamheden geïnstrueerd worden. Gedacht kan worden aan het wandelen met een epileptische cliënt in verband met medicatietoediening.

2.1.2. Relationale grenzen

Relationele grenzen hebben te maken met de samenwerking tussen de diverse betrokkenen: cliënten, mantelzorgers, het sociale netwerk, vrijwilligers, wettelijk vertegenwoordigers en beroepskrachten. Wie is bereid wat voor een ander te doen? Wat wel of niet en waarom? In het geval van vrijwilligers, maar vooral mantelzorgers is het van belang welke cultuur er is ten aanzien van de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers.

In een cultuur van samen de handen uit de mouwen steken, kunnen grenzen overschreden worden. Zo kunnen vrijwilligers die al zeer actief zijn merken dat er steeds maar weer een beroep op hen wordt gedaan. Datzelfde geldt voor mantelzorgers en bekenden uit het sociale netwerk. Het is vaak makkelijker om de mensen te vragen van wie je al weet dat ze bereid zijn een bijdrage te leveren. Maar daarmee kun je hen ook overvragen, waardoor ze uiteindelijk helemaal afhaken of overbelast raken.

Voor een succesvolle samenwerking is het zinvol om relationele grenzen om te zetten in heldere afspraken en/of concrete verbintenissen en deze vast te leggen in overeenkomsten of het digitaal cliëntdossier.

2.1.3. Persoonlijke grenzen

Bij het bepalen wat een vrijwilliger en mantelzorger en wettelijk vertegenwoordiger wel en niet kan en mag doen, spelen ook de persoonlijke grenzen een rol. Wat willen zij zelf wel en niet doen? Een vrijwilliger bepaalt uiteindelijk in overleg met de zorgaanbieder wat hij gaat doen. Een mantelzorger bepaalt dit in overleg met de cliënt of diens wettelijk vertegenwoordiger en waar nodig met de zorgaanbieder.

Het vaststellen van persoonlijke grenzen heeft alles te maken met beschikbare tijd, belastbaarheid, vaardigheden, verantwoordelijkheden, risico's en mate van betrokkenheid. Mantelzorgers zijn vaak krachtig maar ook kwetsbaar door hun emotionele betrokkenheid bij de cliënt. Voor dit gegeven moet aandacht van Bartiméus zijn.

2.2. Wettelijk kader met betrekking tot mantelzorg

2.2.1. Definitie mantelzorg uit Wmo

Mantelzorg is ondersteuning en zorg die mensen vrijwillig en onbetaald verlenen aan mensen met fysieke, verstandelijke of (sociaal)psychiatrische beperkingen *in hun familie, huishouden of bredere sociale netwerk*. Mantelzorg kan variëren van werkzaamheden als hulp bij het huishouden tot persoonlijke verzorging en van emotionele steun en begeleiding tot het uitvoeren van praktische klussen. Vaak breiden de activiteiten van mantelzorgers zich geleidelijk uit naarmate de ondersteunings- en zorgbehoefte van de cliënt toeneemt. *Mantelzorg overstijgt de*

gebruikelijke hulp die in redelijkheid verwacht mag worden van partners, ouders, kinderen of andere huisgenoten. Gebruikelijke zorg is een begrip wat niet van toepassing is op een Wlz-geïndiceerde cliënt.

2.2.2. Wettelijk kader voor verantwoordelijkheid van zorg

Zorgaanbieders moeten ervoor zorgdragen dat zij – in situaties waarbij sprake is van mantelzorg – goede zorg kunnen leveren aan de cliënt en waar nodig actie ondernemen als zij van mening zijn dat de bijdrage van mantelzorgers niet verantwoord is met het oog op goede zorg. De wet stelt geen eisen aan mantelzorgers zelf. Als een beroepskracht van mening is dat er sprake is van onverantwoorde zorg of huiselijk geweld, dan kan hij daarvoor de stappen volgen, die deel uitmaken van melding onverantwoorde zorg thuis of de meldcode huiselijk geweld.

2.2.3. Wettelijk kader voor het uitvoeren van voorbehouden handeling

De Wet BIG verbiedt onbevoegden om ‘beroepsmatig’ voorbehouden handelingen uit te voeren. De beperking tot beroepsmatig handelen maakt het mogelijk dat een cliënt en ook een mantelzorger voorbehouden handelingen kunnen uitvoeren. Het is daarbij wel van belang dat zowel de cliënt als mantelzorger zorgvuldig handelen en dat de cliënt instemt als de mantelzorger de handeling verricht.

Als er omstandigheden zijn die aanleiding geven om de mantelzorger te vragen (mede) een voorbehouden handeling als injecteren te verrichten, is een zorgvuldige voorbereiding en uitvoering gewenst. Vaak wordt daarom aangesloten bij de zorgvuldigheidsnormen die gelden voor de beroepsmatige zorgverlening. Een bevoegde beroepsbeoefenaar kan vaststellen dat de cliënt een bepaald geneesmiddel nodig heeft en dat dit met een injectie moet worden toegediend. Als de mantelzorger en de cliënt ermee instemmen dan kan de beroepsbeoefenaar de mantelzorger leren hoe hij zijn naaste kan injecteren. Het is aan de beroepsbeoefenaar om in te schatten of de mantelzorger de instructies onder de knie heeft en net zo lang door te gaan met oefenen tot duidelijk is dat de mantelzorger zelf aan de slag kan. In het digitaal cliëntdossier wordt hiervan een aantekening gemaakt.

2.2.4. Privacy

Beroepskrachten kunnen niet zomaar informatie over de cliënt en de mantelzorger aan derden doorgeven. Zij hebben een geheimhoudingsplicht. De geheimhoudingsplicht geldt echter niet als de cliënt of diens wettelijk vertegenwoordiger toestemming heeft gegeven voor het verstrekken van informatie aan derden of inzage in zijn cliëntdossier door derden. In het digitaal cliëntdossier kan deze toestemming worden vastgelegd en om wie het precies gaat. Zo is het heel goed mogelijk om elkaar over en weer goed te informeren.

2.2.5. Aansprakelijkheid

Als een mantelzorger schade toebrengt aan de cliënt is de mantelzorger daarvoor aansprakelijk. Ook als het om de uitvoering van zorghandelingen gaat. Tussen de zorgaanbieder en de mantelzorger bestaat geen formele relatie. De zorgaanbieder is

daarom niet verantwoordelijk voor wat de mantelzorger doet en evenmin voor schade die de cliënt lijdt door diens eventuele fouten, ook niet binnen de woonlocatie.

De zorgaanbieder is wel aansprakelijk als hij signaleert dat de mantelzorg tekort schiet, maar daar niet passend op reageert. Passend reageren wil zeggen dat als de beroepskracht signaleert dat een mantelzorger geen goede zorg biedt, hij dit bespreekt met de cliënt dan wel vertegenwoordiger en het aantekent in het clientdossier.

2.2.6. Omgaan met problemen en conflicten

Als zich situaties voordoen, waarin de cliënt, mantelzorger en zorgaanbieder het niet eens worden over de bijdrage van de mantelzorger, is het aan de zorgaanbieder om in het cliëntdossier aan te tekenen dat dit onderwerp van bespreking is geweest met de cliënt. Het kan bijvoorbeeld zijn dat de zorgaanbieder de kwaliteit van de werkzaamheden van de mantelzorger onvoldoende vindt. De zorgaanbieder legt ook vast wat er uit het overleg met de cliënt is gekomen en wat hij gedaan heeft om de cliënt te overtuigen van de onvoldoende kwaliteit van de zorg door de mantelzorger.

Hierdoor maakt de zorgaanbieder toetsbaar dat hij aan zijn zorgplicht heeft voldaan. De cliënt of diens wettelijk vertegenwoordiger bepaalt uiteindelijk of de mantelzorger de werkzaamheden mag voortzetten of dient te staken.

Zie voor meer informatie notitie “Grenzen verkennen, *wettelijke en juridische aspecten in het samenspel* tussen informele en formele zorg” H 3.5 (blz. 12).

2.3. Wettelijk kader met betrekking tot vrijwilligers

2.3.1. Uitgangspunten uit de Wet Langdurige zorg (Wlz) en Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)

Een zorgaanbieder kan zelf bepalen of en waarvoor hij vrijwilligers inzet. Dat zal afhangen van de zorg en ondersteuning die de cliënt nodig heeft, de hand- en spandiensten die te verrichten zijn op een afdeling of de te organiseren activiteiten. Het Besluit langdurige zorg noemt de werkzaamheden van vrijwilligers als onderwerp dat aan de orde moet komen in het overleg met de cliënt.

Zolang de zorgaanbieder aan zijn plicht voldoet om goede zorg te leveren, kan hij zelf bepalen voor welke werkzaamheden hij vrijwilligers inzet. Diverse werkzaamheden kunnen door vrijwilligers worden uitgevoerd. Bepalend voor de vraag of iemand voor een bepaalde activiteit kan worden ingezet, is niet of hij daarvoor betaald wordt, maar of hij over de kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn om die activiteit verantwoord uit te voeren. De zorgaanbieder moet zich ervan vergewissen dat vrijwilligers over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om hun werkzaamheden uit te voeren ofwel hen daarvoor toerusten. De direct leidinggevende van de locatie waar de vrijwilliger zijn activiteiten uitvoert moet zich hiervan vergewissen. Gedacht moet worden aan het zwemmen met een cliënt conform de daarvoor geldende richtlijnen.

Klachten over vrijwilligers worden conform de klachtenregeling van Bartiméus behandeld.

2.3.2. Wettelijk kader voor het uitvoeren van voorbehouden handelingen

Bepalend of de regeling voor voorbehouden handelingen uit de Wet BIG van toepassing is, is of de handeling beroepsmatig wordt verricht of niet.

Als een zorgaanbieder vrijwilligers inzet voor het verrichten van zorgtaken dan is dat een belangrijke aanwijzing dat in het kader van de regeling voor voorbehouden handelingen sprake is van beroepsmatig handelen. Bartiméus laat vrijwilligers in principe geen voorbehouden handelingen uitvoeren. Een uitzondering kan zijn dat de vrijwilliger vanwege een BIG-registratie zelfstandig bevoegd is.

Als sprake is van beroepsmatig handelen door iemand die niet bevoegd is, mag een voorbehouden handeling alleen worden uitgevoerd in opdracht van een zelfstandig bevoegde beroepsbeoefenaar (zoals een arts of verpleegkundige). Daarbij geldt onder andere dat de opdrachtnemer (vrijwilliger) voldoende bekwaam moet zijn, dat hij de aanwijzingen van de opdrachtgever opvolgt en dat voor zover nodig toezicht en tussenkomst door de opdrachtgever geborgd zijn.

2.3.3. Privacy

In het digitaal cliëntdossier nemen we op wie vrijwilliger is voor de cliënt. Bij het bespreken hiervan bespreken we met de cliënt of diens wettelijk vertegenwoordiger dat wij voor de begeleiding noodzakelijke informatie met de vrijwilliger delen. Zij moeten schriftelijke akkoord gaan met het delen van informatie.

2.3.4. Aansprakelijkheid

De zorgaanbieder is aansprakelijk bij schade door de vrijwilliger toegebracht. Mantelzorgers die op verzoek van de zorgaanbieder ondersteuning en zorg bieden aan andere cliënten dan hun naaste, zijn in die situatie geen mantelzorger meer maar vrijwilliger. De zorgaanbieder wordt daarmee aansprakelijk voor hun verrichtingen.

2.3.5. Omgaan met problemen en conflicten

Klachten van cliënten over vrijwilligers die worden ingezet bij het bieden van langdurige zorg, kunnen volgens de klachtenregeling van Bartiméus beoordeeld worden. Zorgaanbieders kunnen vrijwilligers verbieden bepaalde werkzaamheden (opnieuw) uit te voeren of zelfs nog langer werkzaam te zijn binnen de zorgaanbieder.

Zie voor meer informatie notitie “*Wettelijke en juridische aspecten in het samenspel tussen informele en formele zorg*” H 4.5 (blz. 15).

2.4. Kenmerkend verschil tussen mantelzorger en vrijwilliger

Het verschil is dat een vrijwilliger zijn werkzaamheden verricht op verzoek van de zorgaanbieder, een mantelzorger bepaalt dit in overleg met de cliënt en waar nodig met de zorgaanbieder. Een mantelzorger kan ook spontaan bijspringen en een andere cliënt helpen of mee op stap nemen samen met zijn naaste. Hij doet dit vrijwillig, maar is daarmee nog geen vrijwilliger omdat de zorgaanbieder dit niet heeft gevraagd.

2.5 Wettelijk kader voor wettelijk vertegenwoordigers

De wettelijk vertegenwoordiger ontleent zijn positie binnen de zorgverlening aan de cliënt aan wettelijke bepalingen. Dit betreft ouderlijk gezag (minderjarigheid tot 18 jaar), curatele, mentorschap en bewindvoering. Het komt veel voor dat een wettelijk vertegenwoordiger ook mantelzorger of vrijwilliger is. Als meerdere rollen in dezelfde persoon verenigd zijn moeten de onderscheiden rollen vastgelegd worden in het digitaal cliëntdossier. Bartiméus vindt het van groot belang dat alle cliënten over een wettelijk vertegenwoordiger beschikken. Mocht in deze rol niet kunnen worden voorzien door relaties van de cliënt zodra deze meerderjarig wordt en er sprake is van geheel of gedeeltelijke wilsonbekwaamheid kan via de Stichting Bewindvoering Clienten Bartiméus en/of de Stichting Mentoren Bartiméus in dit tekort worden voorzien. Beide stichtingen zijn tot stand gekomen vanuit de Stichting Bartiméus Sonneheerdts en de Familievereniging Bartiméus maar volledig onafhankelijk van Bartiméus en werken uitsluitend voor cliënten van Bartiméus. Uiteraard staat het de cliënt vrij om via andere zorgaanbieders in zijn vertegenwoordiging te voorzien. Het initiatief om te komen tot het benoemen van een wettelijk vertegenwoordiger ligt in deze situaties bij het maatschappelijk werk van Bartiméus. Het uiteindelijke besluit is voorbehouden aan de Rechtbank.

3. Beleid van Bartiméus met betrekking tot het uitvoeren van voorbehouden handelingen en privacy

3.1. Beleid van Bartiméus met betrekking tot mantelzorgers

3.1.1. Voorbehouden en risicovolle handelingen

Mantelzorgers voeren geen voorbehouden en risicovolle handelingen⁶ uit wanneer een cliënt in een locatie van Bartiméus verblijft en dus onder de verantwoordelijkheid valt van Bartiméus. Ondanks dat de wet deze mogelijkheid onder speciale condities wel biedt vinden wij het geen taak van mantelzorgers om deze vorm van zorg te bieden.

Vanzelfsprekend gelden andere regels wanneer een cliënt tijdelijk niet bij Bartiméus verblijft, zoals bijvoorbeeld tijdens weekenden of vakanties. Voor de uitvoering van voorbehouden en risicovolle handelingen wil Bartiméus de mantelzorger in deze gevallen wel instructie geven.

3.1.2. Privacy

In het digitaal cliëntdossier nemen we op wie mantelzorger(s) is (zijn) voor de cliënt. Bij het bespreken hiervan noemen we de cliënt of diens wettelijk vertegenwoordiger dat wij voor de begeleiding noodzakelijke informatie met de mantelzorger(s) delen.

⁶ In de BIG-nota staat een opsomming. Gedacht moet worden aan sondevoeding, injecteren, katheteriseren en blaasspoelen.

3.2. Beleid van Bartiméus met betrekking tot vrijwilligers

3.2.1. Voorbehouden handelingen

Vrijwilligers voeren geen voorbehouden en risicovolle handelingen uit.⁷

3.2.2. Privacy

In het cliëntdossier nemen we op wie vrijwilliger is voor de cliënt. Bij het bespreken hiervan noemen we de cliënt of diens vertegenwoordiger dat wij voor de begeleiding noodzakelijke informatie met de vrijwilliger delen.

4. Verantwoordelijkheden en werkwijze in de organisatie van mantelzorg en vrijwilligerswerk

Mantelzorg

De organisatie van mantelzorg is geheel afhankelijk van de mogelijkheden van mantelzorgers, de wensen van de cliënt en de eventuele behoefte aan zorg door mantelzorgers vanuit de organisatie. Dit is niet centraal belegd, maar iedere coördinerend begeleider is ervoor verantwoordelijk dat eventuele mantelzorg goed wordt vastgelegd in het digitaal cliëntdossier.

Vrijwilligerswerk

De verantwoordelijkheid voor het vrijwilligersbeleid bij Bartiméus ligt bij de directeur van Bartiméus Wonen. Deze is eindverantwoordelijk voor het opstellen, vaststellen, jaarlijks evalueren en bijstellen van het vrijwilligersbeleid; het bijhouden van relevante externe ontwikkelingen en het vertalen hiervan naar de eigen organisatie; afstemming van de organisatiedoelen en wensen van de vrijwilligers. De directeur Bartiméus Wonen is tevens eindverantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van het vrijwilligersbeleid ten behoeve van de gehele organisatie.

Vrijwilligerswerk is ondergebracht bij een teamleider die wordt aangestuurd door een clustermanager. De dagelijkse organisatie en coördinatie wordt verzorgd door een coördinator vrijwilligerswerk.

Iedere vrijwilliger wordt in de organisatie gekoppeld aan een contactpersoon⁸. De contactpersoon is degene die de vrijwilliger inwerkt en beschikbaar is voor ondersteuning en beantwoording van vragen.

⁷ Behalve als de vrijwilliger vanuit een BIG-registratie zelfstandig bevoegd is.

⁸ Vrijwilligers worden ingezet binnen woningen, bij activiteiten, binnen dagbestedinglocaties, binnen onderwijslocaties en de sector dienstverlening.

4.1. Werving, kennismaking en introductie vrijwilligers

Binnen Bartiméus worden verschillende vragen gesteld voor de inzet van vrijwilligers. Het is belangrijk om duidelijk aan te geven welke taken de vrijwilliger uit kan voeren en wat er verder nog verwacht wordt.

Op verschillende manieren proberen we vrijwilligers te werven:

- Via mond op mond reclame
- Berichtjes/advertenties in lokale kranten
- Website van Bartiméus
- Spontane aanmeldingen
- Vrijwilligerscentrales
- Vrijwilligersmarkten
- Open dagen / huis
- Personeelsleden en oud-personeelsleden
- Maatschappelijk betrokken ondernemen
- familie en/of cliëntennetwerk

4.2. Kennismaking en introductie

Als een vrijwilliger zich aanmeldt wordt hij uitgenodigd voor een gesprek. In dit kennismakingsgesprek worden een aantal vaste onderwerpen besproken (checklist kennismakingsgesprek). De vrijwilliger ontvangt de brochure over Bartiméus. Alle vrijwilligers moeten een verklaring omtrent goed gedrag afgeven, bovendien moet een potentiële vrijwilliger van onbesproken gedrag zijn. Iemand die op enigerlei wijze in verband is gebracht als mogelijk pleger van grensoverschrijdend gedrag en hiervan aangifte is gedaan bij de politie, kan niet werkzaam zijn als vrijwilliger bij Bartiméus. Ook in geval van seponering zal betreffende geen vrijwilliger kunnen worden.

Als de vrijwilliger gaat werken binnen Bartiméus zal de coördinator de vrijwilliger voorstellen aan de (toekomstige) contactpersoon van de vrijwilliger. De contactpersoon is verantwoordelijk voor de verdere introductie op de werkplek, met een rondleiding. In de procedure vrijwilligerswerk wordt het gehele proces beschreven.

4.3. Begeleiding en scholing vrijwilligers

Bartiméus wil vrijwilligers benaderen als serieuze, zij het vrijwillige medewerkers in wie wordt geïnvesteerd.

Hiervoor zijn (of worden) de volgende voorzieningen getroffen:

- kennismakingsgesprek;
- reiskostenvergoeding;
- informatieblad van Bartiméus wordt periodiek opgestuurd;
- nieuwsbrief⁹;

⁹ Per locatie worden de vrijwilligers geïnformeerd.

- jaarlijkse attentie (€ 25,-);
- kerstpakket;
- attentie bij jubileum
- attentie bij afscheid;
- jubileum boeket elke 5 jaar
- VVV-bon €15 bij afscheid
- vrijwilligersovereenkomst (op verzoek van de vrijwilliger in verband met UWV);
- de vrijwilliger is WA verzekerd;
- lidmaatschap personeelsvereniging is mogelijk;
- deelname aan het scholingsprogramma.

4.4. Behoud van vrijwilligers

Het is belangrijk om vrijwilligers te behouden voor Bartiméus. Uit onderzoek is gebleken dat vrijwilligers veel waarde hechten aan het persoonlijke contact met medewerkers (contactpersonen) meer dan aan een attentie.

5. Werving, introductie en begeleiding wettelijk vertegenwoordigers

Het werven van wettelijk vertegenwoordigers als die niet vanuit de familie beschikbaar is wordt belegd bij het bestuur van de SBCB en SMB. De introductie en begeleiding van mentoren en bewindvoerders wordt vormgegeven in samenwerking met Bartiméus op verzoek van de beide besturen.

6. Slotwoord

De praktijk, het beleid en de wetgeving omtrent de inzet en positie van deze zorgondersteuners zijn voortdurend aan verandering onderhevig. Dat betekent dat ook deze notitie periodiek aangepast zal worden.